www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS]

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

A Study of Challenges of International Students in the State Universities in Tehran

Sepideh Jafari[1]

1. *Department of Educational Management, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran*

Corresponding author:* ***Sepideh Jafari* *, Emal: sepideh-jafari@iauahvaz.ac.ir ORCID: 0000000244407668*

Article Info

Keywords: *International Students, Challenges, Allameh Tabataba'i University, Shahid Beheshti University.*

Abstract

Introduction: During the last two decades, with the increase in the number of international students, there are a variety of problems and challenges of studying abroad and students' perceptions of the problems affected by the particular environment in which they learn; Therefore, in the present study, we have tried to identify the challenges of international students in the State universities in Tehran by using Q method.

Methods: In this study, different mentalities of individuals were analyzed by using Q method. Q method is a combination of both qualitative and quantitative methods And it is also an approach in which different people's minds are identified with a subject. In the present study, after reviewing the literature and conducting 15 interviews with faculty members, managers of international offices and international students at Allameh Tabataba'i University and Shahid Beheshti University, approximately 31 challenges were identified and prioritized by the participants.

Results: Finally, based on the findings and results of Q factor analysis, participants' mentality was categorized into two groups. Individuals with subjective model 1 on academic-educational and academic challenges and people with mental model 2 emphasized economic, welfare, and socio-cultural challenges. It is noteworthy that both groups also referred to language challenges.

Conclusion: Universities should be aware of international student issues and provide appropriate support services.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences [ESMS]. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License [http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/] which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۸، شماره ۲، ۱۴۰۴
صفحات: ۶۶-۵۹

شناسایی چالش‌های دانشجویان بین‌المللی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران

سپیده جعفری[۱]

۱. عضو هیئت علمی گروه مدیریت آموزشی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران. ایمیل:

*** نویسنده مسوول: سپیده جعفری**

sepideh-jafari@iauahvaz.ac.ir شناسه ارکید: ۰۰۰۰۰۰۰۲۴۴۴۰۷۶۶۸

چکیده

مقدمه: در طی دو دهه اخیر، با افزایش شمار دانشجویان بین‌المللی، انواع مشکلات و چالش‌های تحصیل در خارج از کشور نیز اتفاق می‌افتد و ادراک دانشجویان از مشکلات تحت تأثیر محیط خاصی است که در آن یاد می‌گیرند؛ بنابراین، در پژوهش حاضر سعی شده با استفاده از روش کیو چالش‌های دانشجویان بین‌المللی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران شناسایی شود.

روش‌ها: در پژوهش حاضر با استفاده از تحلیل عاملی کیو، ذهنیت‌های مختلف افراد نسبت به این موضوع مورد تحلیل قرار گرفت. روش کیو ترکیبی از دو روش کیفی و کمی می‌باشد و همچنین رویکردی است که در آن ذهنیت‌های مختلف افراد نسبت به یک موضوع شناسایی می‌گردد. در مطالعه حاضر پس از بررسی ادبیات و انجام ۱۵ مصاحبه با اعضای هیئت‌علمی، مدیران دفاتر بین‌المللی و دانشجویان خارجی در دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه شهید بهشتی، حدود ۳۱ چالش شناسایی گردید و توسط مشارکت‌کنندگان اولویت‌بندی شد.

یافته‌ها: درنهایت بر اساس یافته‌ها و نتایج تحلیل عاملی کیو، ذهنیت مشارکت‌کنندگان به ۲ گروه دسته‌بندی شد. افراد با الگوی ذهنی شماره ۱ بر چالش‌های علمی- آموزشی و دانشگاهی و افراد با الگوی ذهنی شماره ۲ بر چالش‌های اقتصادی، رفاهی و فرهنگی- اجتماعی تأکید کردند. شایان‌ذکر است که هر دو گروه به چالش‌های مربوط به زبان نیز اشاره داشتند.

نتیجه‌گیری: دانشگاه‌ها باید در مورد مسائل مربوط به دانشجویان بین‌المللی آگاه باشند و خدمات پشتیبانی مناسب ارائه دهند.

واژگان کلیدی: دانشجوی بین‌المللی، چالش‌ها، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشگاه شهید بهشتی.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

مقدمه

بین‌المللی شدن به یک عنصر ضروری در آموزش عالی در جهان تبدیل‌شده [۱] و دانشگاه‌های کل دنیا در حال بهره‌بردن از این پدیده و رقابت با یکدیگر برای جذب دانشجویان بین‌المللی می‌باشند [۲،۳]. دانشجویان بین‌المللی نقش مهمی در بین‌المللی شدن آموزش عالی ایفا می‌کنند]۴] و در طی دو دهه اخیر موضوع دانشجویان بین‌المللی اهمیت بیشتری یافته و تعداد زیادی از دولت‌ها میلیاردها دلار جهت افزایش تعداد مؤسسات آموزش عالی و افزایش ثبت‌نام دانشجویان بین‌المللی پرداخته‌اند [۵]. تعداد دانشجویان بین‌المللی که در خارج از کشور تحصیل می‌کنند، به‌طور چشمگیری افزایش یافته است [۶]. بر اساس گزارش سازمان خدمات آموزش جهانی [World Education Services]، تعداد دانشجویان بین‌المللی در سال ۲۰۰۹ به ۳/۵ میلیون نفر در سراسر جهان رسید که نسبت به سال ۲۰۰۲ تقریباً ۵۰ درصد [۲/۱ میلیون نفر] افزایش داشته است [۷]. همچنین گزارش شورای بریتانیا [British Council] در سال ۲۰۰۳ نشان داد که تعداد دانشجویان بین‌المللی در سال ۲۰۲۰ به حدود ۵/۸ میلیون نفر خواهد رسید [۸]. مطالعات نشان می‌دهد که با افزایش شمار دانشجویان بین‌المللی، انواع مشکلات و چالش‌های تحصیل در خارج از کشور نیز اتفاق می‌افتد [۹،۱۰].

برخی از این چالش‌ها شامل تفاوت در شرایط زندگی، مانع زبان، تفاوت‌های فرهنگی، مشکلات مالی، مورد تبعیض واقع‌شدن و .. است [۷،۱۱]. روی چالش‌های یادگیری دانشجویان بین‌المللی چینی، ژاپنی و کره‌ای را بررسی کرده است که این چالش‌ها

شامل مانع زبان، مهارت‌های ارتباطی ضعیف، دشواری در درک ساختار جملات طولانی و پیچیده‌ای که برخی از استادان استفاده می‌کنند، ناتوانی در درک عبارات عامیانه آمریکا که بعضی از استادان ناخودآگاه در کلاس استفاده می‌کنند، مشکل کار با گروه‌ها در پروژه‌های کلاسی و راحت نبودن در بحث‌های باز در کلاس می‌باشد [۱۲]. تفاوت‌های زبان و عدم تسلط بر زبان کشور میزبان باعث می‌شود بسیاری از دانشجویان هنگام صحبت کردن احساس اضطراب کنند [۱۳]، یا ممکن است که افکار و عقاید خود را در کلاس درس بیان نکنند [۱۰]. نتایج تحقیقات انجام‌شده درزمینه مسئله زبان نشان می‌دهد که سطح تسلط دانشجویان خارجی بر زبان کشور میزان می‌تواند عامل تعیین‌کننده‌ای برای موفقیت تحصیلی آن‌ها باشد [۱۴،۱۵]. گبهارد نیز انواع مشکلات سازگاری را در بین ۸۵ دانشجوی بین‌المللی در یک دانشگاه آمریکایی موردبررسی قرار داد، یافته‌ها نشان داد که دانشجویان با مشکلات تحصیلی، اجتماعی و عاطفی در محیط جدید مواجه می‌شوند. وی اشاره کرد که دانشجویان بین‌المللی با هنجارهای اجتماعی و فرهنگی آشنا نیستند که این موضوع می‌تواند بر روی تعامل اجتماعی در آمریکا تأثیر منفی داشته باشد [۱۶]. نتایج پژوهش جمشیدی مقدم و همکاران نیز نشان داد مشکلات آموزشی دانشجویان خارجی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان شامل ضعف در فهم زبان فارسی، متفاوت بودن نظام آموزشی، نامناسب بودن روش تدریس استادان و نارضایتی از کتاب‌های درسی است [۱۷].

محققان دیدگاه‌های متفاوتی درباره میزان مشکلات دارند، دلیل احتمالی این اختلاف ممکن است این باشد که مطالعات در نهادهای مختلف کشورهای مختلف انجام شده است. ادراک دانشجویان از مشکلات تحت تأثیر محیط خاصی است که در آن یاد می‌گیرند؛ ازاین‌رو دانشجویان مؤسسات مختلف ممکن است با مشکلات مختلف روبرو شوند و میزان هر یک از مشکلات را به‌طور متفاوت درک کنند. در یک‌کلام، این اختلافات نشان‌دهنده پیچیدگی مسائلی است که دانشجویان بین‌المللی با آن روبرو شده‌اند [۱۸]؛ بنابراین با توجه به مطالب ارائه‌شده و اهمیت جذب دانشجویان خارجی و همچنین انجام مطالعات اندک در این زمینه در ایران، پژوهش حاضر درصدد بررسی چالش‌های دانشجویان بین‌المللی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران می‌باشد.

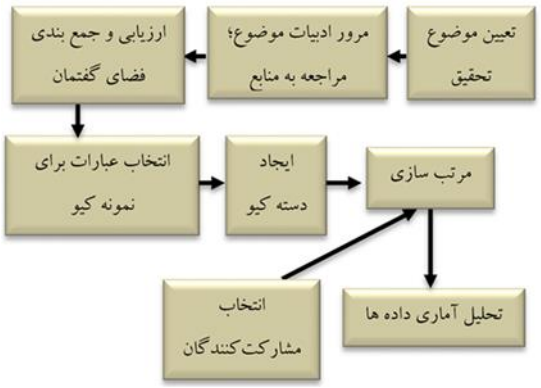
روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کیفی است که در آن با استفاده از روش کیو، الگوهای ذهنی دانشجویان خارجی که در دانشگاه علامه طباطبایی و شهید بهشتی تحصیل می‌کنند، پیرامون مشکلاتی که دانشجویان خارجی [مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های ایران] با آن مواجه هستند، شناسایی و معرفی شده است.

روش کیو را پیوند بین روش‌های کیفی و کمی می‌دانند، زیرا از یک‌سو، انتخاب مشارکت‌کنندگان از طریق روش‌های نمونه‌گیری احتمالی صورت نمی‌گیرد بلکه نمونه افراد معمولاً به‌طور هدفمند و با اندازه‌ای کوچک انتخاب می‌شود که آن را به روش کیفی نزدیک می‌سازد و از سوی دیگر، یافته‌ها از طریق تحلیل عاملی و به صورتی کاملاً کمی به دست می‌آیند. در مطالعات کمی، جامعه‌ای وجود دارد که نتایج مطالعه در آن سطح به کار می‌روند و نمونه‌ای که با روش تصادفی انتخاب می‌شود و معرف آن جامعه است. مطالعه کیو فاقد چنین جامعه و نمونه‌ای است و پژوهشگر، نمونه افراد را از میان کسانی انتخاب می‌کند که یا ارتباط خاصی با موضوع تحقیق دارند یا دارای عقاید ویژه ای هستند. در روش کیو، تعداد پاسخگویان محدود و بین ۱۰ تا ۱۰۰ نفر است. البته ذکر این نکته درباره پاسخگویان ضروری است که هراندازه

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

ویژگی‌های آنان به یکدیگر نزدیک‌تر باشد، کار تحقیق نیز آسان‌تر خواهد بود [۱۹].

شکل ۱. فرآیند اجرای روش کیو [۱۹]

روش کیو برای هر موضوعی متناسب نیست و برای موضوعی که پیرامون آن نظرات مختلفی وجود دارد، مناسب است. پس از انتخاب موضوع، پژوهشگر باید فضای گفتمان را ایجاد کند. در این پژوهش، با استفاده از ۱۵ مصاحبه با اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها با آثار نوشتاری مرتبط یا تجربه تدریس در دانشگاه‌های بین‌المللی، مدیران دفاتر بین‌المللی دانشگاه و همچنین دانشجویان خارجی محصل در دانشگاه‌های علامه طباطبایی و شهید بهشتی، فضای گفتمان حاصل شد و با استفاده از نظرات آن‌ها و همچنین مطالعه‌های صورت گرفته توسط نویسندگان مقاله، نمونه کیو [عبارات کیو] و در راستای آن دسته کیو به دست آمد. نظرات مختلفی در مورد تعداد عبارات کیو وجود دارد. طبق نظر خوشگویان فرد، تعداد عبارات کیو می‌تواند بین ۳۰ تا ۹۰ عبارات باشد. در تحقیق حاضر، ۵۰ عبارت به‌عنوان عبارت اولیه در نظر گرفته شد و پس از بررسی بیشتر این تعداد به ۳۱ عبارت تقلیل یافت [جدول ۱]. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل محتوا استفاده شد. در گام بعد، از تعدادی افراد به‌عنوان نمونه، برای مشارکت در مطالعه کیو استفاده می‌شوند. این افراد به دلایل تحصیلی، شغلی، تجربی و ... که دارای ارتباط خاصی با موضوع هستند، انتخاب می‌شوند. درنهایت برای تحلیل، روش تحلیل عاملی اصلی‌ترین روش آماری برای تحلیل ماتریس داده‌های کیو است. مبنای این روش نیز همبستگی بین «افراد» است. ازاین‌رو، از عبارت «تحلیل عاملی کیو» [Q-factor Analysis] استفاده می‌شود تا تأکید شود در فرآیند تحلیل عاملی، افراد به‌جای متغیرها دسته‌بندی می‌شوند. باوجوداین، ازلحاظ آماری هیچ اختلافی بین تحلیل عاملی کیو و تحلیل عاملی عادی وجود ندارد. برای مرتب‌سازی عبارت‌های کیو توسط مشارکت‌کنندگان از نمودار کیو استفاده می‌شود، نمودار کیو می‌تواند به دو صورت اجباری و اختیاری در نظر گرفته شود. توزیع اجباری به این معناست که محقق نموداری را از قبل تهیه می‌کند و از مشارکت‌کنندگان خواسته می‌شود که طبق آن کارت‌های کیو را جایگذاری کنند. در توزیع اختیاری نمودار از قبل تهیه‌شده‌ای وجود ندارد و مشارکت‌کننده طبق طیف در نظر گرفته‌شده کارت‌ها را جایگذاری می‌کند. طیف در نظر گرفته‌شده در این پژوهش ۵- تا ۵+ می‌باشد. همچنین برای مرتب‌سازی کارت‌های کیو از نمودار توزیع اختیاری استفاده شده است.

در ارتباط با روایی پژوهش، روایی زمانی مطرح است که یک سازه یا خصوصیتی پنهان موردسنجش قرار می‌گیرد و سؤالی که پژوهشگر با آن روبروست این است که آیا مقیاس اندازه همان چیزی را اندازه می‌گیرد که برای سنجش آن ساخته شده است یا خیر؟ این در حالی است که مطالعه‌ی کیو در پی سنجش هیچ سازه‌ای نیست، آنچه در مطالعات کیو اهمیت دارد جامعیت و کیفیت عبارت‌های کیو است و آیا این عبارت‌ها تمام ذهنیت‌های مرتبط با موضوع را بیان می‌کنند یا خیر. برای بررسی روایی، سؤال از مشارکت‌کنندگان پژوهش در مورد اینکه آیا این عبارت‌ها ظرفیت و قابلیت لازم برای نشان دادن ذهنیت آن‌ها را داشته‌اند کارساز است، همچنین در روایی، بررسی تناسب عبارت‌هایی که در نمودار توزیع کیو در کنار هم قرارگرفته‌اند مطرح می‌شود [۱۹]. روایی پژوهش حاضر و سنخیت عبارات و گزاره‌ها توسط استادان مدیریت آموزشی تایید شد.

برای مرتب‌سازی کیو، پایایی نیز قابل‌طرح است؛ یعنی می‌توان پرسید که آیا یک مشارکت‌کننده یک دسته کارت را با دستورالعمل یکسان در تکرارهای مختلف به یک‌شکل مرتب می‌کند یا خیر. روش‌های رایج برای بررسی پایایی، مانند آزمون- آزمون مجدد، برای محاسبه ضریب پایایی مرتب‌سازی قابل‌اجرا است. در این پژوهش ضریب آزمون ۹۱ درصد به‌دست آمد که میزان قابل قبولی است.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

یافته‌ها

مشارکت‌کنندگان این مطالعه در بخش مصاحبه، ۷ نفر زن و ۸ نفر مرد بودند. از این تعداد ۳ نفر عضو هیئت‌علمی، ۲ نفر مدیر دفتر همکاری‌های بین‌الملل و ۱۰ نفر دانشجو [۵ نفر از دانشگاه علامه طباطبایی و ۵ نفر از دانشگاه شهید بهشتی] بودند. در تحلیل مصاحبه‌ها بعد از حذف عبارات تکراری و ادغام موارد مشابه، درنهایت ۳۱ عبارت که در زیر ارائه‌شده، به‌عنوان عبارات کیو مشخص شد.

۱. نداشتن تخصص و دانش کافی برخی از استادان دانشگاه
۲. عدم به‌روز بودن منابع درسی
۳. عدم مطابقت سرفصل دروس با استانداردهای بین‌المللی
٤. عدم ارتباط دانشگاه با دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی
٥. تعامل‌های علمی با کشورهایی محدود
٦. عدم وجود اساتید بین‌المللی در دانشگاه
۷. دشواری یادگیری زبان فارسی
۸. عدم آموزش به زبان بین‌المللی
۹. نداشتن تسلط کافی برخی از استادان دانشگاه در استفاده از زبان انگلیسی
۱۰. تفاوت قائل نشدن اساتید بین دانشجویان بومی و خارجی ازلحاظ کاربرد زبان فارسی
۱۱. عدم آشنایی پرسنل با زبان بین‌المللی
۱۲. عدم چندزبانه بودن سایت دانشگاه
۱۳. هزینه‌های بالای تحصیل و زندگی برای دانشجویان غیر بورسیه
۱٤. محدودیت اعتبار جهت اعطای بورس به دانشجویان خارجی
۱٥. محدودیت استفاده از فناوری‌های نوین در دانشگاه
۱٦. محدودیت دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی
۱۷. عدم وجود خوابگاه‌های استاندارد
۱۸. عدم وجود سیستم نقلیه و تردد استاندارد
۱۹. محدودیت تنوع غذایی برای دانشجوی خارجی
۲۰. کمرنگ بودن فضای بین فرهنگی و چند فرهنگی در دانشگاه
۲۱. عدم ارائه آموزش لازم جهت آشنایی با فرهنگ ایران-اسلامی برای دانشجویان جدیدالورود
۲۲. وجود کدهای اجتماعی برای لباس، نوشیدنی، غذا
۲۳. عدم وجود نگرش خوب به دانشجویان خارجی
۲٤. وجود عقاید و رفتارهای نژادپرستانه در سایر دانشجویان و افراد جامعه
۲٥. تبعیض قائل شدن برخی از اساتید بین دانشجویان ایرانی و خارجی
۲٦. عدم آشنایی پرسنل ازلحاظ نحوه برخورد با دانشجوی خارجی
۲۷. محدود بودن همایش‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی در دانشگاه
۲۸. فرایندهای پیچیده اداری
۲۹. عدم اطلاع‌رسانی و تأخیر در تعیین محل تحصیل
۳۰. عدم تدوین قوانین و مقررات مختص دانشجویان خارجی
۳۱. عدم سهولت در صدور ویزا

برای شناسایی الگوهای ذهن، رتبه‌بندی و مرتب‌سازی کیو انجام‌شده توسط خبرگان وارد نرم‌افزار SPSS شد و برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل عاملی استفاده شد. برای انجام تحلیل عاملی از چرخش واریماکس که نوعی چرخش متعامد است، استفاده شد. اعداد استخراج‌شده از تحلیل عاملی کیو، به روش مؤلفه‌های اصلی هستند. مقدار واریانس کل تبیین شده تحقیق در جدول زیر آورده شده است:

جدول ۱. واریانس کل تبیین شده

عوامل	مجموع مجذورات دروان یافته		
	کل	درصد واریانس	درصد تجمعی
عامل اول	۶.۳۲	۵۲.۸۶	۵۲.۶۸
عامل دوم	۳.۲۶	۲۷.۲۳	۷۲.۹۲

جدول زیر، ماتریس چرخش یافته عامل‌ها را نشان می‌دهد با توجه به این جدول دو عامل یا الگوی ذهنی در این پژوهش استخراج شده است: همچنین اطلاعات جدول نشان‌دهنده‌ی این است که مشارکت‌کنندگان شماره ۱،۲،۳،۴،۵،۶،۱۰،۱۱ و ۱۲ در الگوی ذهنی شماره ۱ و مشارکت‌کنندگان شماره ۷،۸ و ۹ در الگوی ذهنی شماره ۲ قرار دارند.

جدول ۲. چرخش یافته عامل‌ها

عامل	مشارکت‌کننده

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

	1	2
P001	.819	.387
P002	.855	.152
P003	.843	.250
P004	.800	.409
P005	.857	.327
P006	.810	.330
P007	.330	.833
P008	.188	.830
P009	.356	.861
P010	.648	.553
P011	.848	.335
P012	.878	.326

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده، الگوهای ذهنی در این پژوهش در دودسته قرار می‌گیرند.

الگوی ذهنی شماره یک

افرادی که در این الگوی ذهنی قرار دارند عقیده دارند که عوامل علمی- آموزشی و دانشگاهی از قبیل نداشتن تخصص کافی برخی از استادان، عدم مطابقت سرفصل دروس با استانداردهای بین‌المللی، عدم ارتباط دانشگاه با دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی، تعامل‌های علمی با کشورهایی محدود، عدم چندزبانه بودن سایت دانشگاه، محدودیت استفاده از فناوری‌های نوین در دانشگاه، محدودیت دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی، عدم آشنایی پرسنل ازلحاظ نحوه برخورد با دانشجوی خارجی، فرایندهای پیچیده اداری، عدم اطلاع‌رسانی و تأخیر در تعیین محل تحصیل دانشجو، عدم تدوین قوانین و مقررات مختص دانشجویان خارجی ازجمله مشکلات مهمی است که دانشجویان خارجی در ایران با آن روبرو هستند.

الگوی ذهنی شماره ۲

افرادی که در این الگوی ذهنی قرار دارند عقیده دارند که عوامل اقتصادی، رفاهی و فرهنگی- اجتماعی از قبیل هزینه‌های بالای تحصیل و زندگی برای دانشجویان غیر بورسیه، محدودیت اعتبار جهت اعطای بورس به دانشجویان خارجی، عدم وجود خوابگاه‌های استاندارد، عدم وجود سیستم نقلیه و تردد استاندارد، محدودیت تنوع غذایی برای دانشجوی خارجی، کمرنگ بودن فضای بین فرهنگی و چند فرهنگی در دانشگاه، وجود عقاید و رفتارهای نژادپرستانه در سایر دانشجویان و افراد جامعه، تبعیض قائل شدن برخی از اساتید بین دانشجویان ایرانی و خارجی ازجمله مشکلات مهمی است که دانشجویان خارجی در ایران با آن روبرو هستند.

نکته حائز اهمیت تأکید هر دو گروه بر مسائل مربوط به زبان بود. افراد با الگوی ذهنی شماره ۱ به عواملی از قبیل نداشتن تسلط کافی برخی از استادان دانشگاه در استفاده از زبان انگلیسی، تفاوت قائل نشدن اساتید بین دانشجویان بومی و خارجی ازلحاظ کاربرد زبان فارسی و عدم آشنایی پرسنل با زبان بین‌المللی تأکید داشتند و افراد با الگوی ذهنی شماره ۲ به عواملی از قبیل دشواری یادگیری زبان فارسی و عدم آموزش به زبان بین‌المللی اشاره داشتند.

بحث

از بین الگوهای بدست‌آمده، الگوی اول حدوداً ۵۳ درصد واریانس کل تبیین‌شده را تشکیل می‌دهد. عامل برجسته در گروه اول، عوامل علمی- آموزشی و دانشگاهی بود. با استناد به گزارش‌های آماری تطبیقی سازمان‌های بین‌المللی نظیر یونسکو و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی و گزارش‌های خبری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در شرایط کنونی نمی‌توان نظام آموزش عالی و دانشگاه‌های ایران را به وجه شایسته‌ای در قامت بین‌المللی داوری کرد؛ بنابراین به‌رغم رشد کمی تحسین‌برانگیز، نباید غافل بود که آموزش عالی و دانشگاه‌های ایران در مقایسه با استانداردها و شاخص‌های جهانی و بین‌المللی آموزش عالی با رکود مواجه است [۲۰]. به همین علت، کشور ایران با عقب‌ماندگی جدی درزمینهٔ جذب دانشجوی خارجی روبروست.

عامل برجسته در گروه دوم، عوامل اقتصادی- رفاهی و فرهنگی- اجتماعی بود. دانشجویان اغلب در سازگار شدن با فرهنگ جدید با ارزش‌ها، سنت‌ها و آداب‌ورسوم متفاوت مشکل دارند [۲۱] و ممکن است به علت تفاوت‌های فرهنگی، دچار افسردگی و اضطراب شوند، برخی از دانشجویان بین‌المللی نیز ممکن است اثرات مضر تبعیض یا نژادپرستی را تجربه کنند [۲۲]. تبعیض موضوعی است که هنوز در بسیاری از محوطه‌های دانشگاهی شایع است و همچنین مشکلی است که بسیاری از دانشجویان بین‌المللی با آن مواجه هستند. همان‌طور که ۵۰ درصد از دانشجویان بین‌المللی اعلام کرده‌اند که در برخی از موارد مورد

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

تبعیض واقع شده‌اند [۲۳]. در ارتباط با چالش اقتصادی، نتایج پژوهش فتحی واجارگاه و همکارانش نیز نشان می‌دهد که از دید اعضای هیئت‌علمی دانشگاه شهید بهشتی چالش‌های مالی شامل کمبود بودجه دانشگاه‌ها در راستای بین‌المللی شدن، کمبود اعتبارها به‌منظور اعطای بورس به دانشجویان خارجی، کمبود اعتبارها برای تجهیز دانشگاه‌ها به فناوری‌های نوین، کمبود اعتبارها علمی]گرنت[استادان برای شرکت در همایش‌های خارجی وجود دارد[۲۴].

همچنین مسائل مربوط به زبان در هر دو گروه مورد تأکید قرار گرفت. نتایج برخی از پژوهش‌ها نشان می‌دهد که عدم توانایی دانشجویان بین‌المللی در صحبت کردن به زبان کشور میزبان به‌صورت روان، یکی از عواملی است که باعث می‌شود تا آن‌ها مورد تبعیض واقع شوند. به‌عنوان‌مثال نتایج پژوهش پویرازلی و لوپز نشان داد که دانشجویانی که از سطوح پایین‌تر مهارت‌های زبانی برخوردار بودند سطوح بالاتری از تبعیض را گزارش کردند. درک زبان محلی به دانشجویان بین‌المللی کمک می‌کند تا با افراد محلی ارتباط برقرار کرده و فرهنگ محلی را بهتر درک کنند. شایستگی در زبان محلی به دانشجویان بین‌المللی کمک می‌کند تا تعاملات اجتماعی را شروع کنند، با کارکنان دانشگاه و اعضای هیئت‌علمی بحث و گفتگو کنند و همچنین با جامعه جدید خود سازگار شوند [۲۵]. از سوی دیگر، عدم ارتباط با مردم محلی ممکن است باعث شوک‌های فرهنگی و سوءتفاهم شود که می‌تواند منجر به فقدان حمایت اجتماعی شود [۲۶]. سطوح پایین مهارت زبان تنها به احساسات تبعیض و پذیرش اجتماعی محدود نمی‌شود بلکه باعث ایجاد مشکلات دیگری نیز برای دانشجویان بین‌المللی می‌شود [۲۷]. نتایج پژوهش لین و شرز بر روی چالش‌های زبانی و فرهنگی بر روی پنج دانشجوی فارغ‌التحصیل بین‌المللی آسیایی در یک دانشگاه آمریکایی نشان داد که فهم سخنرانی‌ها و نیز مشارکت در بحث‌ها، چالش‌های زبانی را برای دانشجویان بین‌المللی به وجود می‌آورد [۱۸]. مشکلات زبان، مانع ارتباطی برای بسیاری از دانشجویان خارجی است، درنتیجه نمی‌توانند با سیستم آموزشی و یادگیری جدید در دانشگاه میزبان کنار بیایند [۲۶]. آندرده استدلال می‌کند که دانشگاه‌ها باید در مورد مسائل مربوط به دانشجویان بین‌المللی آگاه باشند و خدمات پشتیبانی مناسب ارائه دهند [۲۸]. با توجه به اینکه زبان یکی دیگر از موانع جدی برای یادگیری دانشجویان بین‌المللی است، اعضای هیئت‌علمی باید زبان خود را ساده کرده و واژگان دشوار را تعریف کنند، به‌خصوص اگر ازنظر فرهنگی خاص باشند [۱۰]. با توجه به چالش‌هایی مطرح شده، پیشنهاد می‌گردد برنامه‌هایی در زمینه آگاهی‌بخشی، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، تأمین امکانات رفاهی و توانمندسازی نیروی انسانی طراحی و اجرا گردد. همچنین در زمینه حذف یا کاهش محدودیت‌ها در زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی- اجتماعی، علمی- آموزشی و سازمانی تمهیداتی بیندیشند.

در این پژوهش باوجوداینکه چالش‌های مختلف دانشجویان بین‌المللی با روشی استقرایی احصا شده است؛ اما مانند سایر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی نیز وجود داشته است. ازجمله، سوء گیری‌هایی که ممکن است برخی از اعضای نمونه در پاسخ به سؤال پژوهش داشته باشند از محدودیت پژوهش حاضر می‌باشد.

نتیجه‌گیری

دانشگاه‌ها باید در مورد مسائل مربوط به دانشجویان بین‌المللی آگاه باشند و خدمات مناسب از جمله اختصاص بودجه کافی به واحدهای بین‌الملل؛ گسترش همکاری‌های علمی بین‌المللی با دانشگاه های خارجی؛ برگزاری دوره های ایران‌شناسی، اسلام‌شناسی و آشنایی با ادبیات فارسی و استخدام اساتید و کارشناسان آشنا به زبان‌های خارجی مختلف انجام دهند.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه، بخشی از رساله دکتری دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی به شماره ثبت ۱۹۶۵۲ با تاریخ دفاع ۱۳۹۷/۰۶/۲۰ می باشد.

تضاد منافع

تضاد منافعی در این تحقیق وجود ندارد.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله مراتب قدردانی و سپاس خود را از دانشجویانی که همکاری و مساعدت لازم را داشتند، اعلام می‌نماییم.

منابع

1. Levent F. The economic impacts of international student mobility in the globalization process. Journal of Human Science, 2016; 13(3): 3853-3870.
2. Bordean O N & Borza A. Internationalization of higher education institutions: The Case of Romania. Journal of Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2013; 92: 98–103.
3. Bordean, O N & Borza A. Internationalization of higher education institutions: The Case of Romania. Journal of Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2013; 92: 98–103.
4. Zheng P. Antecedents to international student inflows to UK higher education: A comparative analysis. Journal of Business Research, 2014; 67(2): 136–143.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]

5. Almurideef R. The challenges that international students face when integrating into higher education in the United States. Theses and Dissertations; 2016.
6. Ton J. The International Mobility of Students in Asia and the Pacific. Bangkok: UNESCO Bangkok, ISBN 978-92-9223-459-1 [Electronic version]; 2013.
7. Vincent-Lancrin S. Student Mobility, Internationalization of Higher Education and Skilled Migration. World Migration. Paris, OECD; 2008.
8. Lee J S. Challenges of international students in a Japanese university: Ethnographic perspectives. 2017; 7: 73-93.
9. British Council. Vision 2020: Forecasting International Student Mobility – A UK Perspective. UK; 2003.
10. Perry C J. Comparing International and American Students' Challenges: A Literature Review, Journal of International Students, 2016; 6(3): 712-721.
11. Wenhua H and Zhe Z. International students' adjustment problems at university: A critical literature review. Academic Research International, 2013; 4(2): 400-406.
12. Selvadurai R. Problems faced by international students in American colleges and universities. Community Review, 1991; 12: 27-32.
13. Mori S. Addressing the mental health concerns of international students. Journal of Counseling and Development, 2000; 78: 137-144.
14. Poyrazli S, Arbona C, Bullington R & Pisecco S. Adjustment issues of Turkish college students studying in the U.S. College Student Journal, 2001; 35: 52-62.
15. Stoynoff S. Factors associated with international students' academic achievement. Journal of Instructional Psychology, 1997; 24(1): 56-69.
16. Gebhard, J G. International students' adjustment problems and behaviors. Journal of International Students, 2012; 2(2): 184-193.
17. Jamshidi-Moghaddam K, Nasr A R, Mirshah-Jafari S E. An Investigation of Factors Effective on Foreign Students' Educational Problems in Isfahan University of Medical Sciences, Iran, Strides Dev Med Educ. 2016; 13(1): e58094.
18. Lin S.-Y & Scherz, S. D. Challenges facing Asian international graduate students in the US: Pedagogical considerations in higher education. Journal of International Students, 2014; 4(1): 16–33.
19. Khoshgooyanfard A. Q methodology, entesharat markaz tahghighat sazman seda va sima, Tehran. 2007.
20. Khorsandi Taskoh A. International Higher Education: Strategies and Feasibility Conditions, compilation, Tehran: Institute for Social and Cultural Studies; 2016. [in Persian].
21. Park E. Social and Educational Challenges of International Students Caused by Accented English in the Australian Context: A Sociolinguistic Analysis of Linguistic Experience. Thesis (Masters), Griffith University, Brisbane, 2016.
22. Constantine M G, Anderson G M, Berkel L A, Caldwell L D & Utsey S O. Examining the cultural adjustments experiences of African international college students: A qualitative analysis. Journal of Counseling Psychology, 2005; 52: 3-13.
23. Reid L M & Dixon A L. The counseling supervision needs of international students in U.S. institutions of higher education: A culturally-sensitive supervision model for counselor educators. Journal for International Counselor Education, 2012; 4: 29-41.
24. Fathi Vajargah K, Yamani M, Zare A. [A Study of the Internationalization Curriculum Challenges (IOC) in Universities and Educational Institutions from the Viewpoint of Faculty Members at Shahid Beheshti University]. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education. 2010; 15(4): 63-82. [Persian]
25. Poyrazli S & Lopez. An exploratory study of perceived discrimination and homesickness: A comparison of international students and American students. The Journal of Psychology, 2007; 141: 263-279.
26. Chen C P. Common Stressors Among International College Students: Research and Counseling Implications. Journal of College Counseling. 1999; 2(1): 49-66.
27. Titrek O, Hashimi S H, Ali A S & Nguluma H F. Challenges Faced by International Students in Turkey, Anthropologist, 2016; 24(1): 148-156.
28. Andrade M S. International students in English-speaking universities: Adjustment factors. Journal of Research in International Education, 2006; 5(2): 131-154.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-28]